

HRVATSKO
DRUŠTVO
ZA TRANSPORTNO
PRAVO
*Croatian
Transport
Law
Association*

Moderna špedicija i odgovornost špeditera

PROF. DR. SC. NIKOLETA RADIONOV

HRVATSKO DRUŠTVO ZA TRANSPORTNO PRAVO

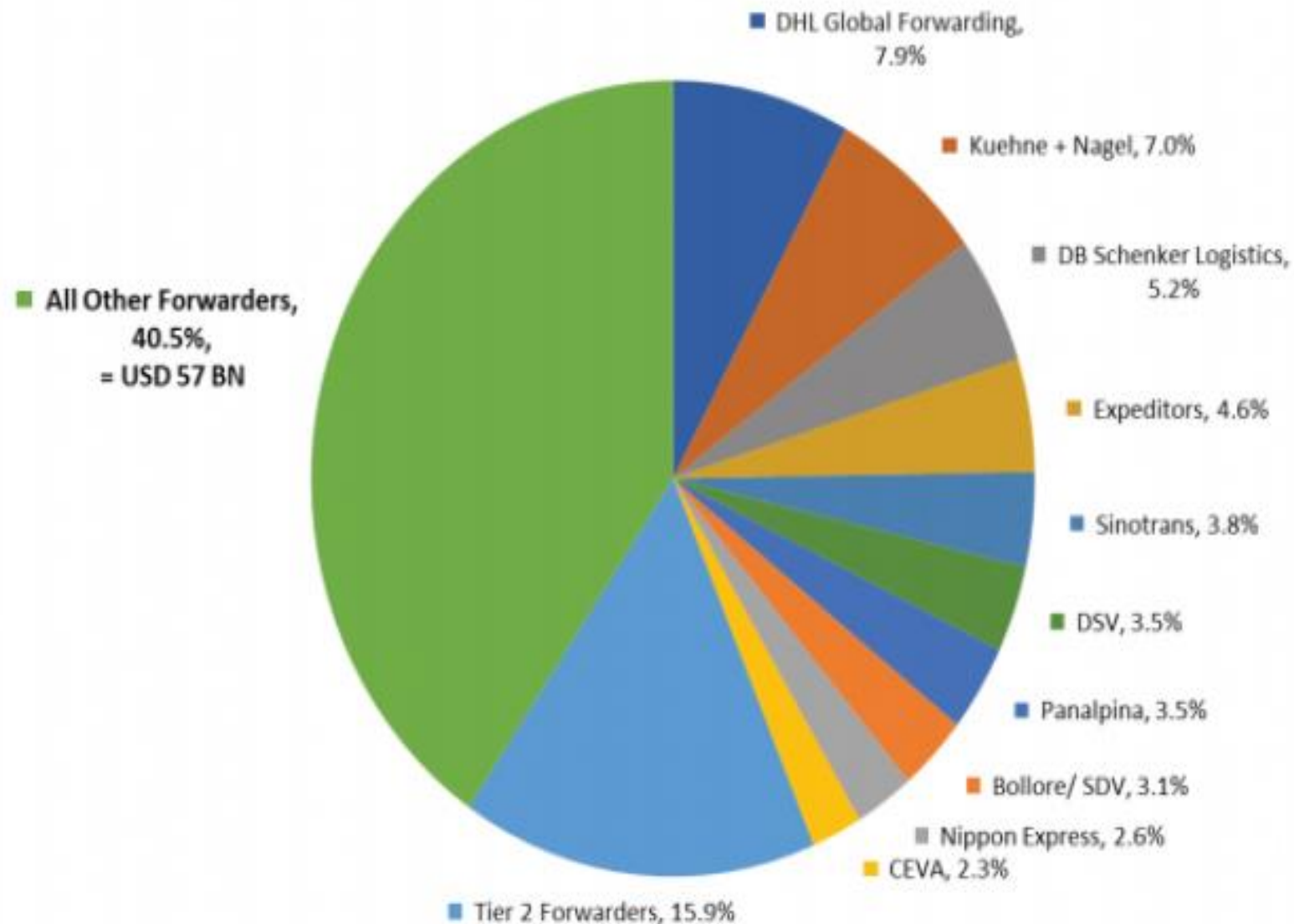
KATEDRA ZA POMORSKO I OPĆEPROMETNO PRAVO

PRAVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Global Freight Forwarding Market 2016

Forwarders' Market Share (by value)

GLOBALNO TRŽIŠTE ŠPEDICIJE

Figure 2 - Global Forwarding - Forwarders' Market Share (Source: Ti)

ŠPEDICIJA – ŠTO JE TO?

- ▶ Lat. *expedire* : odriješiti, urediti, otposlati, otpremiti
  - ▶ HR (Zakon o obveznim odnosima 2005, čl. 849-868): ugovor o otpremi (špedicija), otpremnik
- ▶ **ŠPEDITER (otpremnik)** (njem. *Spediteur*, eng. *Freight forwarder, forwarding agent*, franc. *Commissionaire de transport*)
  - ▶ **Pravna ili fizička osoba koja se isključivo i obrtimice bavi organizacijom otpreme robe svojih komitenata i drugim s time povezanim poslovima.**
- ▶ **ŠPEDICIJA** (FIATA & CLECAT)

Otpremničke i logističke usluge“ podrazumijevaju bilo koje usluge koje su u vezi s prijevozom (koji se obavlja jednim ili više prijevoznih sredstava), konsolidacijom, skladištenjem, rukovanjem, pakiranjem ili distribucijom robe kao i obavještavanjem s tim u vezi, uključujući carinske i financijske radnje, deklaraciju robe za službene potrebe, pribavljanje osiguranja za robu i prikupljanje ili nabavu plaćanja ili dokumenata u vezi s robom.

Otpremničke usluge također uključuju logističke usluge s modernom informacijskom i komunikacijskom tehnologijom u vezi s prijevozom, rukovanjem ili skladištenjem robe, odnosno upravljanje ukupnim lancem otpreme. Ove usluge se mogu prilagoditi svakoj pojedinoj otpremi.

ŠPEDITERSKE ASOCIJACIJE

- ▶ **FIATA** (eng. International Federation of Freight Forwarders Association, franc. Fédération Internationale des Associations de Transitaires et Assimilés)
  - ▶ Međunarodna organizacija nacionalnih špediterskih udruženja
  - ▶ Osnovana 1926, predstavlja cca 40.000 špediterskih i logističkih tvrtki u svijetu
  - ▶ 8-10 milijuna zaposlenih u 150 država svijeta
  - ▶ Najveći NGO u transportnom sektoru, član
  - ▶ Savjetodavni status pri ECOSOC, UNIDROIT, UNCTAD, ICC, IATA, IRU, UIC, WTO....
  - ▶ FIATA Rules for Freight Forwarding Services
  - ▶ FIATA standardizirani dokumenti
- ▶ **CLECAT** (eng. European Association for Forwarding, Transport, Logistic and Customs Services)
  - ▶ Osnovana 1958 g.
  - ▶ 19.000 kompanija članova, više od 1 milijun zaposlenih
  - ▶ Otpremaju i carine 95% robe u EU (65% cestovnog, 95% zračnog, 65% brodskog prijevoza)

Nacionalne asocijacije i opći uvjeti

▶ HRVATSKA

- ▶ Udruženje međunarodnih otpremnika pri Hrvatskoj gospodarskoj komori
- ▶ Opći uvjeti: <https://www.hgk.hr/documents/opci-uvjeti-poslovanja-medunarodnih-otpremnika-hrvatske200558cbe1d685eb4.pdf>

▶ SLOVENIJA

- ▶ Sekcija špediterjev in skladiščnikov Združenja za promet pri Gospodarski zbornici Slovenije
- ▶ <file:///C:/Users/Admin/Downloads/2009-01-3076.pdf>

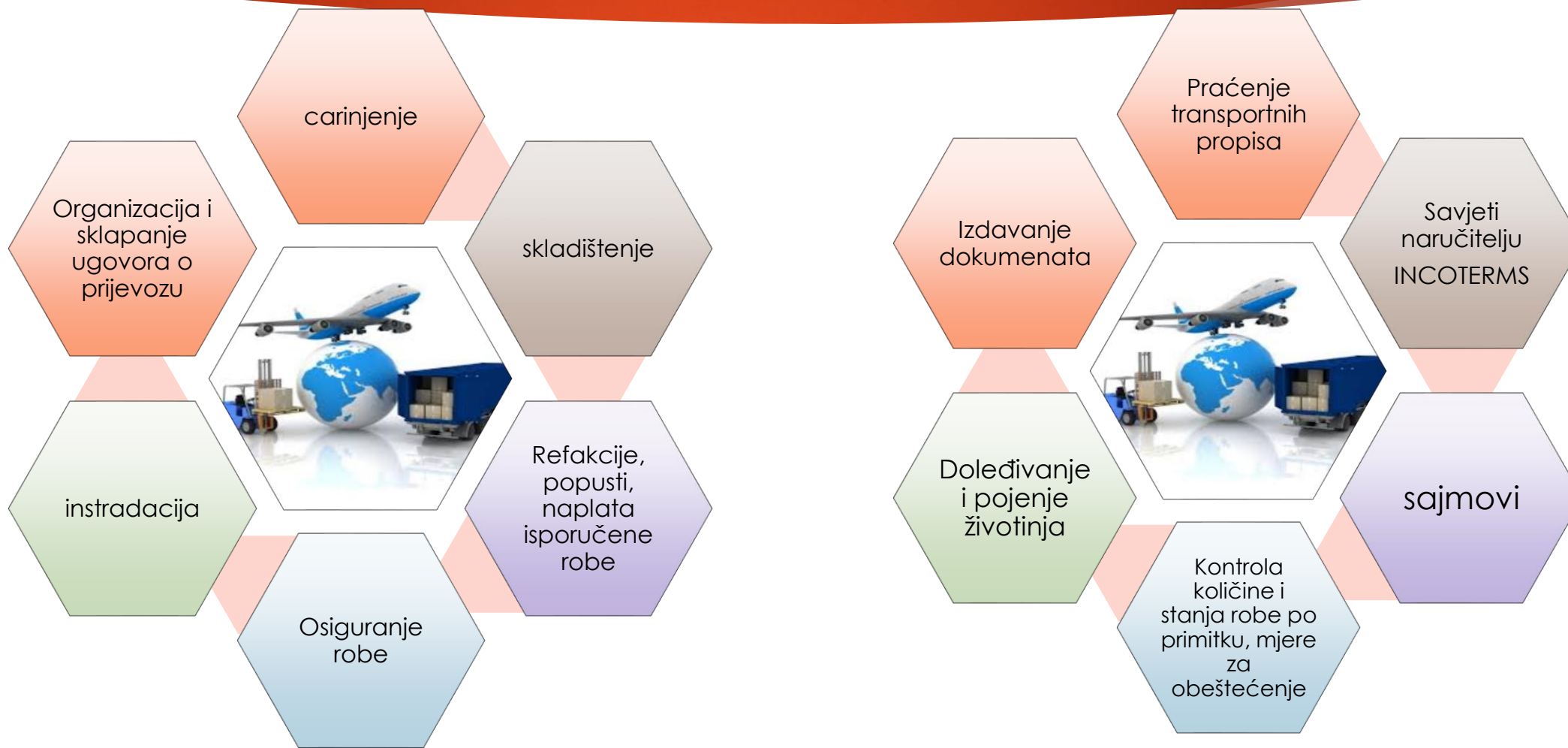
▶ NJEMAČKA

- ▶ Deutschen Speditions- und Logistikverband (DSLTV)
- ▶ [https://www.dslv.org/dslv/web.nsf/gfx/CEFFACB3ED270762C12580BB0051BE78/\\$file/ADSp_2017.pdf](https://www.dslv.org/dslv/web.nsf/gfx/CEFFACB3ED270762C12580BB0051BE78/$file/ADSp_2017.pdf)

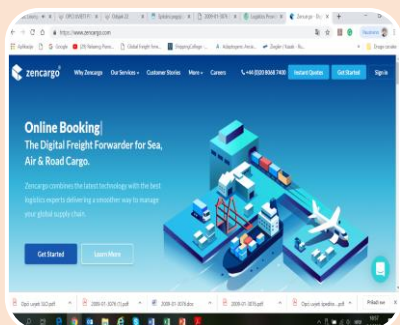
▶ VELIKA BRITANIJA

- ▶ British International Freight Association
- ▶ <https://www.bifa.org/trading-conditions/bifa-stc-2017>

Poslovi špeditera

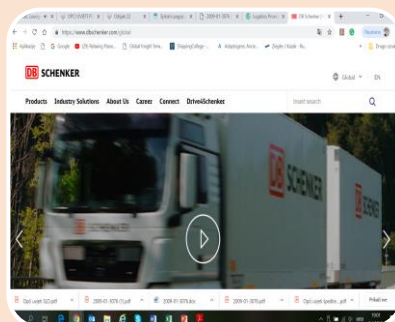
POSLOVNI MODELI ŠPEDITERSKE DJELATNOSTI

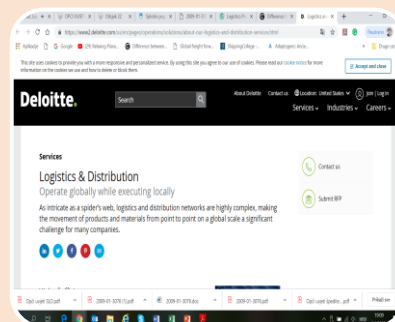
Digitalne
špediterske
platforme

Veliki
korisnici
prijevoza s
vlastitom
špedicijom

Velike
špediterske
tvrtke sa ili
bez vlastitog
prijevoznog
kapaciteta
3PL

Logističari
4PL

Mali
prijevoznici
+ špediteri

Razvoj usluge: *outsourcing*

LOGISTIKA – što je to?

- ▶ Efikasno i moderno upravljanje lancem nabave
- ▶ Poticaj: problemi s upravljanjem JIT modelom proizvodnje

„The organization, planning, monitoring, and execution of the flow of goods from the development and purchase, through production and distribution, until it is at the disposal of the final consumer in order to satisfy the demands of the market at the minimum cost and capital.”

Definicija logistike, European Logistics Association

- ▶ Ugovor o logistici – inominatni ugovor, pravo u povojima
- ▶ Kompleksni ugovori – svaki se mora pojedinačno analizirati
- ▶ Koncentrirani oko definiranja opsega i kontrole praćenja efikasnosti usluga koje pruža logističar
- ▶ Malo odredaba o odgovornosti logističara u slučaju štete
- ▶ Odgovornost logističara – prema odgovornosti za ugovor tijekom kojega je nastala šteta

Pravno uređenje i nadležnost

EU

- Nema propisa - nije nadležnost EU
- 2006 Inicijativa EC
Communication from the Commission on freight transport logistics in Europe, the key to sustainable mobility [COM(2006) 336 final

konvencija

- Ne postoji

Nacionalno pravo

- Većina država ima propise: ugovor, carinska djelatnost itd.
- Velike razlike

Autonomno pravo

- Standardizirani uvjeti FIATA-e i nacionalnih udruga

ŠPEDITERI I TRANSPORTNA DOKUMENTACIJA

Prijevozni dokumenti prijevoznika

- Špediter ih izdaje kao agent prijevoznika
- Teretnica ili teretni list

Prijevozni dokumenti špeditera

- Izdaje ih špediter u svoje ime naručitelju
- Špediterski TL ili B/L (House B/L)

Špediterske prijevozne isprave: kontrola na robi

FBL

FIATA Bill of Lading

Multimodalni prijevoz (MTO)

Prenosivost

Razvijeno zbog dokumentanih akreditiva

FCR

FIATA Certificate of Receipt

Kopneni prijevoz

Funkcija međunarodnog teretnog lista

Potvrda o primitku robe

FCT

FIATA Certificate of Transport

Potvrda o primitku robe na transportnom sredstvu

FWB

FIATA Multimodal Transport Waybill

Neprenosivi TL u multimodalnom prijevozu

SDT

Shippers Declaration for the Transport of Dangerous Goods

NARUČITELJ

ŠPEDITER

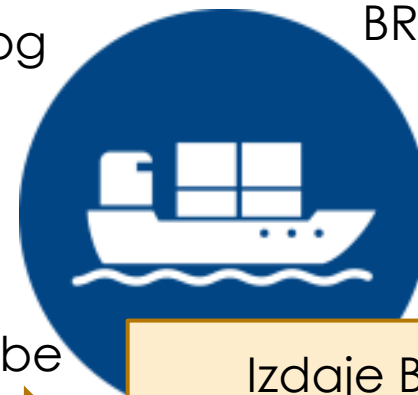
SAMPLE ONLY

Izdaje
špeditersku
teretnicu kao
prijevoznik
(NVOCC)

BRODARSKI UGOVOR
Naručuje veliku
količinu brodskog
prostora

BRODAR

Ugovor o prijevozu robe

Izdaje B/L

MAERSK LINE		BILL OF LADING FOR OCEAN TRANSPORT OR MULTIMODAL TRANSPORT	DOC. NUMBER 065058542
BUMERANG SAN TIC LTD Dizajn 2 Samayn Sitesi Meriyea CA. No: 12 (Kocagh Ossi) Kocaya / TÜRKIYE		Bill of Lading No: 065058542	Doc. Number: 448362
SANA'A MECHANICAL MACHINES TRADING CO. HUSEYIN ALI HUSNU STREET SANA'A REPUBLIC OF YEMEN		Date of Issue: 12/01/2011	
Particulars of Goods: 1303	Place of Origin: MERSIN PORT, TURKEY	Place of Delivery: MERSIN PORT, TURKEY	

Non-negotiable Bill of Lading

UGOVOR O ŠPEDICIJI

NACIONALNA UREĐENJA

Ugovor o špediciji/otpremi I

Definicija

▶ **HRVATSKA** – Zakon o obveznim odnosima čl. 849.

- (1) Ugovorom o otpremi obvezuje se otpremnik radi prijevoza stvari sklopiti, **u svoje ime a za račun nalogodavca**, ugovor o prijevozu i druge ugovore potrebne za izvršenje prijevoza te obaviti ostale uobičajene poslove i radnje, a nalogodavac se obvezuje isplatiti mu određenu naknadu.
- (2) *Ako je ugovorom predviđeno*, otpremnik može sklopiti ugovor o prijevozu i poduzimati druge pravne radnje **u ime i za račun nalogodavca**.

▶ **SRBIJA** – Zakon o obligacionim odnosima čl. 827.

- (1) Ugovorom o otpremanju obavezuje se otpremnik da radi prevoza određene stvari zaključi **u svoje ime i za račun nalogodavca** ugovor o prevozu i druge ugovore potrebne za izvršenje prevoza, kao i da obavi ostale uobičajene poslove i radnje, a nalogodavac se obavezuje da mu isplati određenu naknadu.
- (2) *Ako je ugovorom predviđeno*, otpremnik može zaključivati ugovor o prevozu i preduzimati druge pravne radnje **u ime i za račun nalogodavca**.

Definicija II

- ▶ **SLOVENIJA** – Obligacijski zakonik (uradno prečiščeno besedilo) 2007 čl. 851.

*(1) S špedicijsko pogodbo se špediter zavezuje, da bo za prevoz določene stvari sklenil **v svojem imenu na računa naročitelja** prevozno pogodbo in druge za to potrebne pogodbe ter opravil druge običajne posle in dejanja, naročitelj pa se zavezuje, da mu bo za to dal določeno plačilo.*

*(2) Če je v pogodbi tako dogovorjeno, lahko špediter sklene prevozno pogodbo in opravi druga pravna dejanja **v imenu in na račun naročitelja**.*

- ▶ **NJEMAČKA** - HGB § 453 Speditionsvertrag

▶ *(1) Durch den Speditionsvertrag wird der Spediteur verpflichtet, die Versendung des Gutes zu besorgen.*

▶ *(2) Der Versender wird verpflichtet, die vereinbarte Vergütung zu zahlen.*

- ▶ Uvjet: špediter je trgovac upisan u Trgovački registar!

Definicija III

► **FRANCUSKA** – Code de Commerce Art. L132-1

Section 1 : Des commissionnaires en général

*Le commissionnaire est celui qui agit **en son propre nom ou sous un nom social pour le compte d'un commettant.***

*Les devoirs et les droits du commissionnaire **qui agit au nom d'un commettant** sont déterminés par le titre XIII du livre III du code civil.*

Code Civil Livre III, Titre XIII art. 1984 (*Du mandat*)

*Le mandat ou procuration est un acte par lequel une personne donne à une autre le pouvoir de faire quelque chose **pour le mandant et en son nom.***

Section 2 : Des commissionnaires pour les transports.

Article L132-3-9

Definicija IV

ANGLOSAKSONSKI MODEL

➤ VELIKA BRITANIJA

- *Freight forwarder, forwarding agent*
- Vrlo malo propisa
- BIFA Standard Terms: oprezno definiranje mogućnosti rada špeditera kao *agent* ili *principal*
- Sva pitanja definitivno uređena **UGOVOROM** između stranaka: sudska praksa

AGENT

- osnovni model
- radi u tuđe ime i za tuđi račun
- *Privity of the contract doctrine*
- stranke ugovora naručilatelj – prijevoznik, skladištar...

PRINCIPAL

- moderni razvoj
- NVOCC položaj
- izdaje vlastitu teretnicu
- Stranke ugovora špediter – prijevoznik, skladištar...

BIFA 2017 Opći uvjeti

- ▶ Art. 4A
  - ▶ Subject to clauses 11 and 12 below, the Company shall be entitled to procure any or all of the services **as an agent**, or, to provide those services **as a principal**.
- ▶ Art. 5
  - ▶ When the Company contracts as a **principal** for any services, it shall have full liberty to **perform** such services itself, or, to **subcontract** on any terms whatsoever, the whole or any part of such services.
- ▶ Art. 6A
  - ▶ When the Company acts as an **agent** on behalf of the Customer, the Company shall be entitled, and the Customer hereby expressly authorises the Company, to **enter into all and any contracts on behalf of the Customer** as may be necessary or desirable to fulfil the Customer's instructions, and whether such contracts are subject to the trading conditions of the parties with whom such contracts are made, or otherwise.

UGOVOR O CESIJI (USTUPU) PRAVA

Pravna legitimacija nalogodavca u sporu protiv prijevoznika

Odgovornost za rad – štetu na robi

UGOVOR O ŠPEDICIJI

NALOGODAVAC

ŠPEDITER

Ugovor o prijevozu

PRIJEVOZNIK

Odgovornost za izbor
Culpa in eligendo

Ugovor o
slagačkom poslu

Ugovor o skladištenju

SKLADIŠTAR

LUČKI SLAGAČ

Opći uvjeti poslovanja međunarodnih otpremnika Hrvatske

Otpremnik može, ako je to objektivno moguće, a na zahtjev nalogodavca, na trošak, za račun i uz rizik nalogodavca, podnijeti odštetni zahtjev i voditi spor protiv osoba s kojima je sklopio ugovor u izvršavanju naloga za otpremanje robe. (čl. 38 st. 14)

- ▶ Postojanje pravnog interesa za vođenje spora?
- ▶ Odgovornost za štetu u vođenju spora?
- ▶ Logističari: ugovorna obveza

Temelj odgovornosti i opseg naknade štete

▶ TEMELJ ODGOVORNOSTI

Otpremnik je dužan u svakoj prilici postupiti kako to zahtijevaju interesi nalogodavca i brigom dobrog gospodarstva. (čl. 38 st. 1 OUPMOH)

Otpremnik ne odgovara za štetu nastalu zbog **više sile ili svojstva same robe**. (čl. 38 st. 12 OUPMOH)

- ▶ **Objektivna odgovornost uz dva egzoneracijska razloga**
- ▶ **Pojedini poslovi kod kojih ne odgovara za štetu: netočno obračunane vozarine, carinske i druge troškove...**

▶ OPSEG NAKNADE ŠTETE (ZOO)

- ▶ Podredna primjena odredaba o ugovoru o komisionu i trgovinskom zastupanju, podredno opća pravila o naknadi štete i općih uvjeta ugovora o špediciji
- ▶ Šteta nastala zbog pogreške u izboru prijevoznika i skladištara
- ▶ Nema posebnih odredaba ZOO/OUPMOH o opsegu naknade štete = odgovara za sve oblike štete (stvarna šteta, izmakla dobit, nematerijalna šteta)

Opseg naknade štete – SLO

(čl. 79 Splošni pogoji poslovanja mednarodnih špediterjev Slovenije)

► Omejitev špediterjeve odgovornosti

Kolikor je temelj špediterjeve odgovornosti nedvomno dokazan, špediter v mejah, določenih v teh pogojih, odgovarja le za navadno **premoženjsko škodo** (zmanjšanje premoženja), ne pa tudi za nematerialno škodo, izgubljeni dobiček ali dohodek oziroma prihodek in morebitne druge škode, ki jih je utrpel naročitelj ali njegov poslovni partner, kot so zlasti, a ne izključno stroški za izvedbo nadomestnih storitev, izgubljeni dohodek zaradi nemožnosti uporabe, zamudne obresti, pogodbene in druge kazni, druge odmene, ki jih je moral plačati, škoda zaradi obratovalnega zastoja, izguba tržišča, posla, poslovne priložnosti ali poslovnega partnerja, škoda zaradi okrnitve ugleda ali dobrega imena ter druge posredne in posledične škode.

Razlozi oslobodjenja od odgovornosti špeditera – SLO

(čl. 75. Splošni pogoji poslovanja mednarodnih špediterjev Slovenije)

Špediter ne odgovarja za škodo in ni dolžan trpeti nikakršnih posledic, nastalih zaradi:

- hib ali narave tovara (vključno z običajnim razsipom, kalom in kvarom, sušenjem, puščanjem, razkrojem, lomom, rjavenjem, izgubo teže ali prostornine, črvivostjo, gnitjem, plesnivostjo, delovanjem mrčesa ali drugih škodljivcev ipd.),
- nepravilnega ali pomanjkljivega pakiranja oziroma priprave tovara,
- upoštevanja navodil in podatkov v zvezi s tovorom, ki jih je dobil od naročitelja ali osebe, ki jo je ta za to pooblastil,
- neizročitve ali nepravočasne izročitve tovara s strani naročitelja,
- izročitve tovara v nasprotju z dogovorom,
- drugih dejanj ali opustitev naročitelja, njegovih izpolnitvenih pomočnikov in oseb, ki jih on najame ali oseb, ki imajo pravico razpolagati s tovorom,
- naročiteljevega nespoštovanja določb veljavnih predpisov, teh pogojev, pogodbe ter navodil špediterja in drugih oseb, ki jih je špediter pooblastil za dajanje navodil,
- manipulacij s tovorom, nakladanja, zlaganja ali razkladanja tovara in drugih dejanj, povezanih s tovorom, ki jih opravi naročitelj ali njegovi izpolnitveni pomočniki,
- višje sile, vremenskih razmer in pojavov, naravnih in drugih nesreč, požara, stavk, zaustavitve ali izključitve delovne sile, zaustavitve, zaplembe ali zasega tovara, ostalih oblastnih ukrepov, odredb ali priporočil državnih organov ali drugih nosilcev javnih pooblastil, administrativnih ali pravnih ovir, nemirov, uporov, revolucij, spopadov, vojne, nasilnih dejanj, ropov ali tatvin,
- ravnanja skladno z veljavnimi predpisi, špedicijsko pogodbo in/ali temi pogoji,
- drugih dejstev, vzrokov ali dogodkov, ki so kot ekskulpacijski razlogi opredeljeni v veljavnih predpisih ter dejstev, vzrokov ali dogodkov, za katere špediter ne odgovarja ali dogodkov, ki se jim špediter ni mogel izogniti in njihovih posledic ni mogel preprečiti.

Če obstaja možnost, da je škoda nastala zaradi katerekoli od okoliščin, naštetih v prvem odstavku tega člena, **se šteje, da je nastala zaradi nje.**

Ograničenje odgovornosti špeditera za štetu

- ▶ Različito uređeno u različitim zakonodavstvima i općim uvjetima špeditera
- ▶ HR: ZOO i OUPMOH nemaju odredaba o ograničenju odgovornosti špeditera po iznosu
  - ▶ Puni iznos nastale štete
  - ▶ Nema odredaba da se špediter može služiti obranama i pravima koje ima poduzetnik posla tijekom kojega je došlo do štete (prijevoznik, skladištar)
  - ▶ Ima pravo regresa prema poduzetnicima- štetnicima
    - ▶ Prijevoznici imaju pravo oslobođenja od odgovornosti i ograničenja odgovornosti po pravilima transportnog prava
      - ▶ Nacionalno pravo – nadležnost DČ EU i ostalih, domaći propisi o ugovoru o prijevozu robe cestom, morem, željeznicom...)
      - ▶ Međunarodne konvencije (CMR, COTIF, Haag-Visby, Budimpeštanska konvencija, Montrealska konvencija, multimodal)

Ograničenje odgovornosti špeditera – SLO

(čl. 80 Splošni pogoji)

Kolikor je špediter odgovoren za poškodbo, uničenje ali izgubo tovora, je njegova odgovornost **omejena na višino, ki jo določa posamezna konvencija ali nacionalna zakonodaja** ali drug predpis, ki ureja vrsto prevoza oziroma manipulacije ali storitve, pri kateri je do poškodbe, uničenja ali izgube tovora prišlo. V primeru, ko je škodo povzročila oseba, za katero špediter odgovarja, špediterjeva odgovornost v nobenem primeru ne more preseči obsega odgovornosti, ki je določen za to osebo, če je ta obseg manjši od obsega špediterjeve odgovornosti, določenega v teh pogojih.

Kolikor se v primeru poškodbe, uničenja ali izgube tovora določil katerekoli **konvencije ali nacionalne zakonodaje** ali drugega predpisa iz prvega odstavka tega člena **ne da uporabiti, ali kolikor tak predpis ne obstaja, ali kolikor obstaja, pa ne vsebuje določb o omejitvi višine odgovornosti**, oziroma kolikor se mesta nastanka škode in s tem določitve konvencije ali nacionalne zakonodaje ali drugega predpisa iz prvega odstavka tega člena ne da z gotovostjo določiti, je **odgovornost špediterja omejena na znesek 5 SDR** na kilogram bruto mase poškodovanega, uničenega ali izgubljenega tovora, v primeru multimodalnega prevoza, če v predpisih, ki ga urejajo, ni določeno drugače, **pa na znesek 2 SDR** na kilogram bruto mase poškodovanega, uničenega ali izgubljenega tovora.

Če ni določeno drugače, odškodnina iz tega naslova **ne more preseči zneska 25.000 SDR** na posamezen škodni dogodek oziroma več škodnih dogodkov, ki imajo isti vzrok škode.

ODGOVORNOST ŠPEDITERA ZA RAD PRIJEVOZNIKA

FRANCUSKI MODEL

Odgovornost za
izbor i za rad
prijevoznika

NJEMAČKI MODEL

Odgovornost za
izbor, ne za rad
prijevoznika

Njemački model: iznimke

ODGOVORNOST ŠPEDITERA ZA IZBOR I RAD PRIJEVOZNIKA I OSTALIH IZVOĐAČA

UGOVOR

- Ugovorno preuzeta obveza
- *Stare del credere, del credere komision*

ŠPEDITER = PRIJEVOZNIK

- Špediteri s prijevozničkom djelatnošću i voznim parkom
- NVOCC

FORFAIT

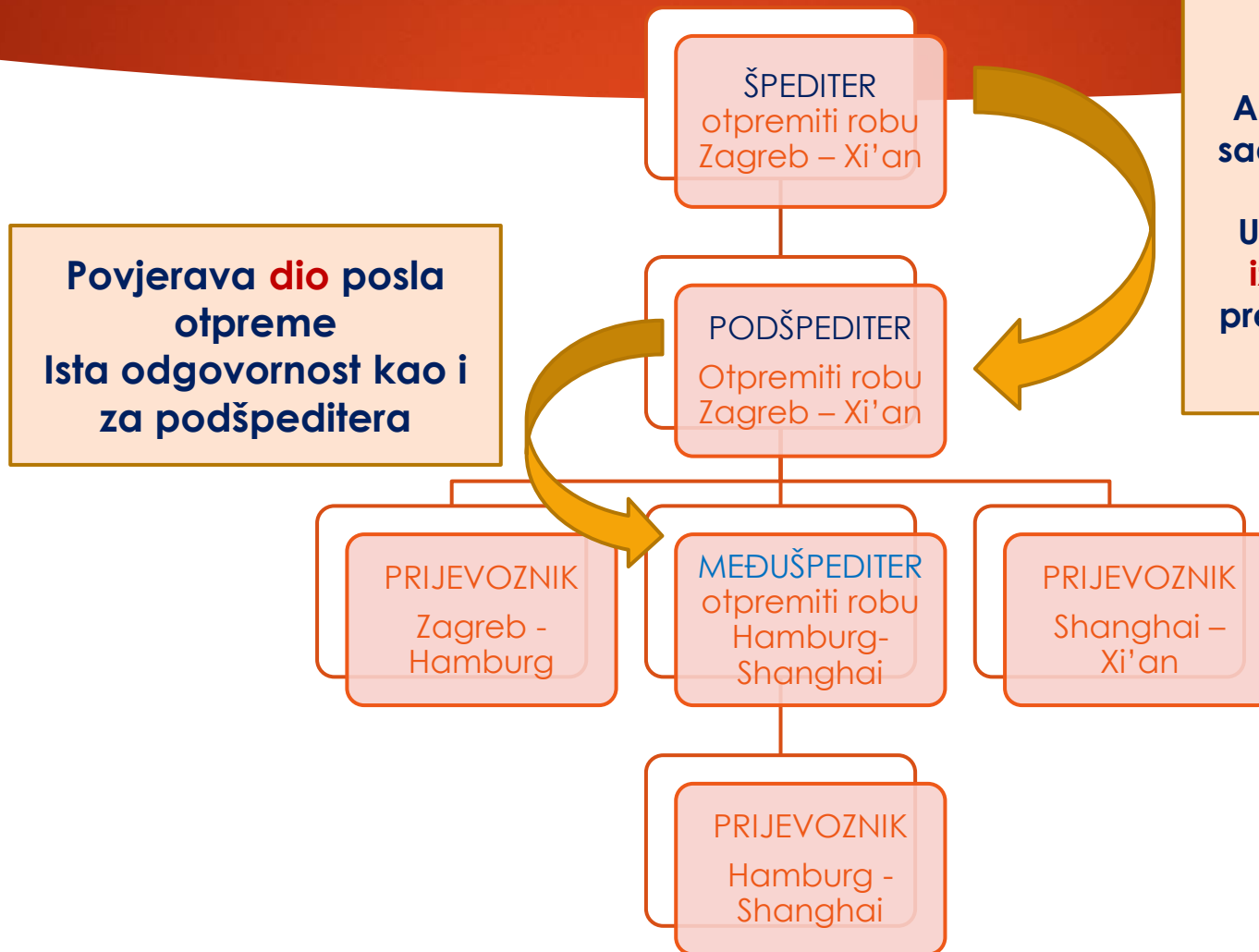
- Otprema s fiksnom (ukupnom) naknadom za sve poslove

ZBIRNA OTPREMA

- Odgovara za štetu na robi ako ne bi nastala da nije bilo zbirne otpreme
- „konsolidacija”
- **LCL** (Less Than Container Load)
- **LTL** (Less than truckload)

Prava i obveze stranaka II

Podotpremnik i međuotpremnik

Povjerava **dio** posla otpreme
Ista odgovornost kao i
za podšpeditera

Povjerava **čitav** posao otpreme
Odgovara naručitelju **za rad**
podšpeditera

OSIM

Ako nalog (ugovor o špediciji) ne
sadrži izričito ovlaštenje za to ili je u
očitom interesu nalogodavca
U tom slučaju odgovara samo **za**
izbor podšpeditera, osim ako je
preuzeo ugovorom odgovornost za
njegov rad.

Ako špediter odgovara kao prijevoznik za štetu na robi u prijevozu: **hrvatsko pravo**

Nema odredaba o sklapanju ugovora =
PRIMJENJUJE SE NA
VALJANI UGOVOR O
PRIJEVOZU

MEĐUNARODNI PRIJEVOZ

CMR + SDR PROTOKOL

DOMAĆI PRIJEVOZ

Zakon o obveznim odnosima
(ugovor o prijevozu čl. 661-698)
Lex generalis

Zakon o prijevozu u cestovnom prometu
2018 (čl. 97)
Lex specialis

Upućuje na primjenu ZOO
ALI! Predviđa **obveznu PISANU**
formu ugovora o prijevozu cestom

Posljedice

- ▶ Ugovori sklopljeni konsenzualno i neformalno – NIŠTAVI *ex tunc*
  - ▶ Mogućnost konvalidacije: ako su obveze obaju ugovornih strana u cijelosti ili djelomično ispunjene (ZOO)
  - ▶ Šteta na robi tijekom puta: nije izvršen prijevoz niti plaćena vozarina - **NE**

NIŠTAV UGOVOR O PRIJEVOZU ROBE =

- ✓ Odgovornost špeditera za sklapanje ništavog ugovora: krajnja nepažnja, gubitak prava na ograničenje odgovornosti, osiguranje odgovornosti
- ✓ Ne primjenjuje se CMR konvencija u međunarodnom prijevozu
- ✓ Plaćanje punog iznosa i opsega nastale štete u prijevozu špeditera i prijevoznika

VALJAN UGOVOR O PRIJEVOZU ROBE =

- ✓ **međunarodni prijevoz:** objektivna odgovornost, opći i posebni razlozi oslobođenja odgovornosti, ograničenje 8,33 SDR
- ✓ **Domaći prijevoz (ZOO):** pretpostavljena krivnja, nema ekskulpacijskih razloga niti posebnih opasnosti, ograničenje odgovornosti „prema zakonu ili međunarodnoj konvenciji”

ODNOS ZAKONSKE ODGOVORNOSTI PRIJEVOZNIKA I UVJETA OSIGURANJA PROFESIONALNE ODGOVORNOSTI?!

Zastarni rokovi

HR

- Ugovor o špediciji
  - Redoviti zastarni rok ZOO: 3 ili 5 godina
- Ugovor o prijevozu
  - Međunarodni prijevoz: CMR: 1 godina
  - Domaći prijevoz: ZOO: 3 ili 5 godina

D

- Ugovor o špediciji = ugovor o prijevozu = 1 godina